

Assens Kommune
Rådhus Alle 5
5610 Assens

25. maj 2021
Sags id: 18/126

Godkendelse af restaureringsprojekt ved Åsemosebækken og mindre del af Balleløbet, som restaureres i forbindelse med etablering af vådområde ved Åsemosen

Afgørelse

Assens Kommune meddeler hermed godkendelse til et restaureringsprojekt efter vandløbsloven.

Afgørelsens grundlag er det fremsendte høringsforslag af 25. marts 2021.

Tilladelsen meddeles efter §§ 3 og 10 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering m.v. og Vandløbslovens §§ 37 til regulering af vandløb.

Der meddeles samtidig dispensation fra § 3 i lov nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse til hævning af bund og genslyngning, som beskrevet nedenfor og som angivet på vedlagte kortbilag.

Baggrund

Assens kommune har den 25. marts 2021 fremsendt forslag til et restaureringsprojekt vedrørende restaurering af vandløbet Åsemosebækken og Balleløbet. Projektet udføres i forbindelse med etablering af et vådområdeprojekt under vådområdeordningen.

Vådområdeordningen er en statslig tilskudsordning med det formål at genskabe naturlig hydrologi i kombination med at mindske kvælstofudledningen til kystvandene.

Kvælstofvådområder skal bidrage med en reduktion af kvælstofudledningen med 1.250 tons til de indre danske farvande i perioden fra 2016-2021.

Formålet med indeværende projekt er at etablere et vådområde på de ånære arealer langs Åsemosebækken ved Åsemosen. Projektet skal mindske kvælstoftransporten til Åsemosebækken og Odense Fjord i kombination med at naturværdierne i området tilgodeses.

Vådområdeprojektet udgør ca. 62 ha og forløber langs vandløbet Åsemosebækken og Balleløbet, hvor der dog ikke er planlagt arbejder i. Åsemosebækken er en del af hovedvandoplandet til Odense Fjord. Langt hovedparten af projektarealet består i dag af omdriftsmarker samt en beskyttet mose der gennemskæres af det § 3 beskyttede vandløb Åsemosebækken samt tilløbet Balleløbet.

Hovedelementerne i anlægsarbejderne i vådområdeprojektet er:

- Genslyngning og hævnning af vandløbsbunden i Åsemosebækken og fjernelse af balkler
- Afskæring af eksterne dræn som bringes til overrisling i koncentrerede zoner
- Afbrydelse af interne dræn

Høringsforslaget omhandler selve vandløbsrestaureringen i forbindelse med genslyngning samt hævnning af vandløbsbunden.

Forslaget betyder, at Åsemosebækken bringes op i terræn og genslynges, og derved sikres oversvømmelse af de ånære arealer med vandløbsvand. Samtidig øges sandsynligheden for måltopfyldelse i vandløbet betragteligt.

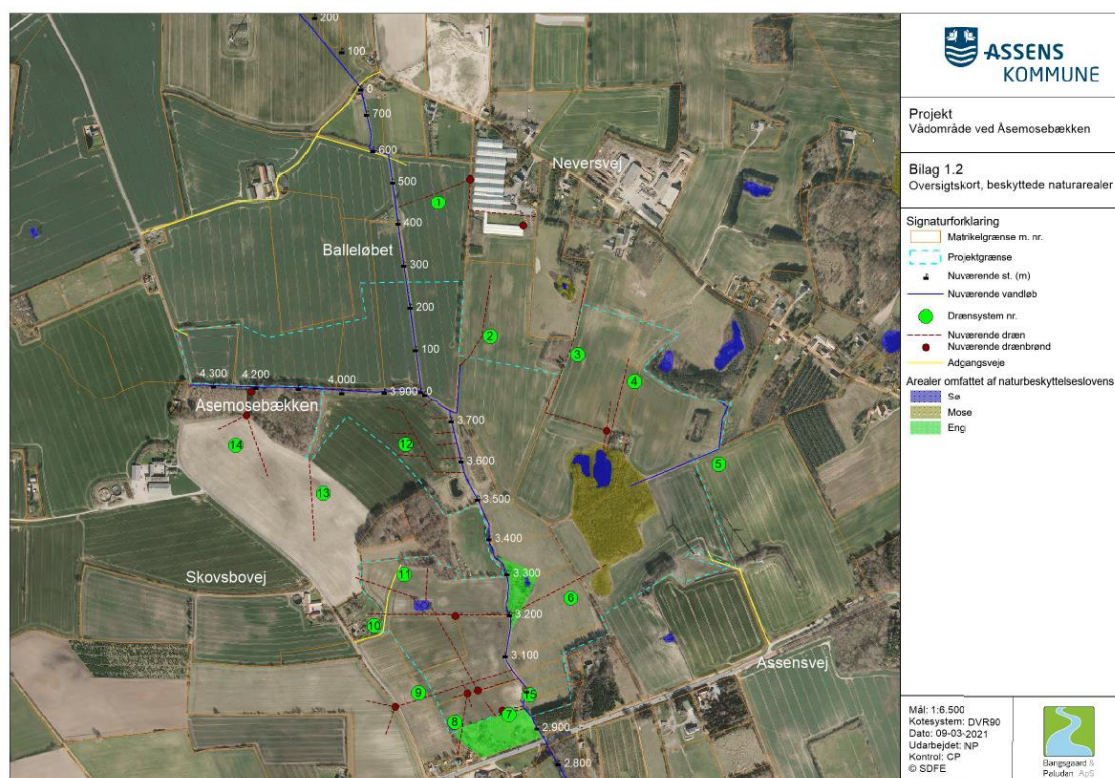
Projektet kræver godkendelse efter vandløbslovens § 37.

Fremlæggelsen sker i henhold til kap. 5 i Miljø- og fødevarerministeriets bekendtgørelse om vandløbsregulering og – restaurering m.v. (BEK nr. 834 af 27. juni 2016). Samtidig indhentes udtalelser fra interesserede myndigheder og klageberettigede organisationer.

Beskrivelse af vandløb

Åsemosebækken er et målsat offentligt vandløb, og er omfattet af et regulativ. Det samme er gældende for Balleløbet.

Generelt er de fysiske forhold i den nuværende situation Åsemosebækken rimeligt gode og vandløbet har et godt potentiale, men mangler særligt groft materiale. På projektstrækningen ligger vandløbet dog forholdsvis dybt i terræn, og er delvist reguleret. Faldet er i gennemsnit ca. 2 promille, og bunden består skiftevis af sand og partier med grus, men uden større sten eller andre skjul for fisk og fauna.

Figur 1: Vådområdeafgrænsningen er markeret med blå stiplede linjer, eksisterende vandløb med blå strek samt drænsystemer til omlægning markeret med røde strek og nummer.

Beskrivelse af beskyttet natur og naturværdier i øvrigt

Hovedparten af arealerne i projektområdet er udlagt som arealer i omdrift. Der er registreret 3 mindre vandhuller, en mose samt en eng indenfor projektgrænsen, som er § 3-beskyttede. Åsemosebækken og Balleløbet er begge beskyttede § 3-vandløb.

Det er kommunens vurdering, at det endelige projekt ikke medfører negativ tilstandsændring af de § 3 beskyttede naturtyper i projektområdet. Åsemosen tilføres i den nuværende situation drænvand fra marker i oplandet. I projektet omlægges drænen, så kvælstofholdigt drænvand i fremtiden ledes udenom mosen og i stedet ledes til overrisling på et pt. dyrket areal.

Den resterende del af projektområdet på 62 ha består i dag af dyrkede marker, som markant vil ændre karakter efter gennemførelse af indeværende projekt. Grundet den generelle hævnning af det øvre grundvandsspejl vil store dele af området henligge vådt, og gradvist udvikle sig til fersk eng. For disse områder vurderes vandstandshævningen at være et positivt tiltag, som vil øge udbredelsen af arter knyttet til fersk eng.

I dele af projektområdet bringes drænsystemer til overrisling. Dette vil lokalt skabe fugtige zoner, som vil udvikle sig mod ny § 3-beskyttet natur. De nye naturområder forventes at blive værdifulde levesteder for bl.a. fugle og padder, og vil således medvirke til en øget heterogenitet samt sikre øvrig beskyttet natur og vandløb mod næringsstoffer fra drænvand fra omkringliggende marker.

Der er indgået foreløbig aftale om opsætning af kreaturhegn og helårs afgræsning med Galloway kvæg, hvorved der skabes en mere knoldet og heterogen struktur i området, som vil være med til at øge diversiteten med tiden.

Figur 2: Beskyttet natur og vandløb i området. Sør er markeret med blå signatur, mose med olivenfarvet signatur og engarealer med grøn signatur.

Bilag IV

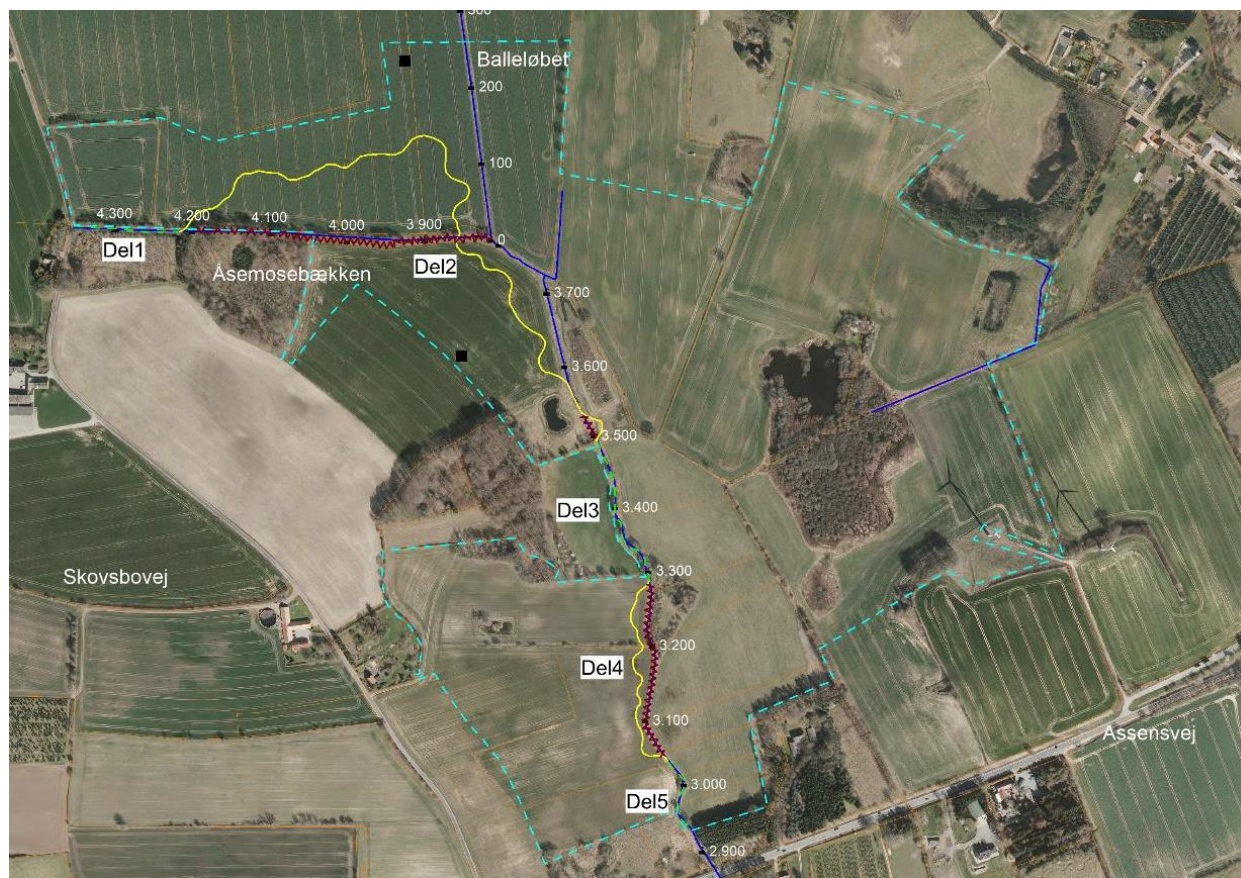
Kommende og nuværende eng, mose og vandhuller i projektområdet kan potentielt være levested for blandt andet spidssnudet frø og stor vandsalamander (bilag IV-arter). De nuværende vandhuller påvirkes ikke som følge af projektet, og mulige bilagsarter påvirkes derfor ikke negativt. Da projektet samtidig forventes at medføre flere våde og fugtige områder, er det forventningen at området samlet set kommer til at rumme flere egnede levesteder – herunder bl.a. flere temporære vandhuller, der kan fungere som ynglebiotop for padder.

Det er sandsynligt, at der findes Markfirben i dele af området, da der er forekomst af tørre og sandede og sydvendte skrånninger. Markfirben vurderes ikke at blive påvirket som følge af projektet.

Flere arter af flagermus forventes at være forekommende i området. En hævning af vandstanden vil periodevis skabe åbne vandflader i kombination med flere ekstensive naturarealer. Hermed forbedres levedmulighederne for insektfauna og dermed forbedres fødegrundlaget for fouragerende flagermus over engområder og større vandflader.

Samlet set vurderes det, at de potentielt forekommende bilag IV-arter, i og omkring undersøgelsesområdet, vil blive begunstiget af projektet.

Restaurering af Åsemosebækken i forbindelse med vådområdeprojektet:

Figur 3: Projekttiltag i forbindelse med restaurering af Åsemosebækken, som forløber gennem vådområdet med angivelse af opdeling i delstrækninger. Projektgrænse (stiplet lys blå streg), eksisterende vandløb (blå streg), eksisterende stationering (sort markering med hvide tal), forlægning af vandløb (gul streg), vandløb der opretholdes (stiplet grøn), opfyldning af vandløb (zigzag brun streg).

Forlængelse af Balleløbet

Ved projektet overgår en delstrækning af Åsemosebækken fra ca. st. 3.813 m og nedstrøms til nuværende ca. st. 3.575 m til Balleløbet, hvormed Balleløbet forlænges med ca. 238 m. Sammenløbet mellem det nye forløb af Åsemosebækken og det nuværende forløb (fremtidigt Balleløbet) sker naturligt.

Ændringen medfører ikke anlægsmæssige tiltag.

Restaurering Åsemosebækken

I forbindelse med indeværende projekt er Åsemosebækken indenfor projektområdet inddelt i 5 delstrækninger, jf. figur 3.

Ved projektet skal der ske forlægning af delstrækning 2 og 4, øvrige delstrækninger opretholdes uændret.

Vandløbet er modstrøms stationeret og omfatter den regulativmæssige strækning st. 4.350-2.930 m. Ved projektet forlænges vandløbet med ca. 220 m svarende til en ny st. 4.570 m ved indløb til projektområdet (udløb fra røroverkørsel ved Skovsbovej).

På enkelte strækninger placeres vandløbet meget terrænnært.

Omlægning delstrækning 2

Forlægningen påbegyndes i nuværende ca. st. 4.215 m, umiddelbart nedstrøms Ø200 mm rørtilløb fra højre, med nuværende bund i ca. kote 34,35 m. Forlægningen føres tilbage i det eksisterende profil i ca. st. 3.490 m, opstrøms eksisterende spang, med bund i ca. kote 31,75 m. Vandløbet etableres med en bundbredde på 0,8 m og et anlæg på 1:3. Faldet på strækningen varieres i overensstemmelse med angivelsen i tabel 1.

I ca. ny st. 3.610 m skal Balleløbet føres til uhindret udløb i det nye forløb af Åsemosemækken, jf. afsnit 3.7.1. Det bemærkes i den sammenhæng, at det nuværende forløb af Åsemosebækken anvendes som en del af det nye forløb på denne strækning.

Der etableres videre en ny overkørsel på strækningen ca. ny st. 3.509-3.515 m, jf. afsnit 3.6.5. Omkring ny st. 3.890 m krydser det nye forløb det eksisterende forløb af Åsemosebækken.

Nuværende st. (m)	Ny st. (m)	Regulativ bund (m DVR90)	Ny bund (m DVR90)	Bundlinjefald (‰)
4.215	4.438	34,35	34,35	*
				1,6
	4.400		34,29	*
				5,0
	4.390		34,24	*
				2,0
	4.290		34,04	*
				5,0
	4.280		33,99	*
				2,0
	4.180		33,79	*
				5,0
	4.080		33,29	*
				2,1
	3.700		32,50	*
				5,0
	3.600		32,00	*
				2,9
3.490	3.515	31,60	31,75	*

Tabel 1: Dimensioner delstrækning 2

Omlægning delstrækning 4

Forlægningen påbegyndes i nuværende ca. st. 3.290 m, umiddelbart nedstrøms matr.nr. 1g, Bregnemose By, Verninge, med nuværende bund i ca. kote 31,40 m. Forlægningen føres tilbage i det eksisterende profil i ca. st. 3.035 m i nuværende bund i ca. kote 30,78 m. Vandløbet etableres med en bundbredde på 0,8 m og et anlæg på 1:3. Faldet på strækningen etableres med 2,2 ‰ i overensstemmelse med angivelsen i Tabel 2.

Nuværende st. (m)	Ny st. (m)	Regulativ bund (m DVR90)	Ny bund (m DVR90)	Bundlinjefald (‰)
3.290	3.315	31,22	31,40	*
				2,2
3.035	3.035	30,78	30,78	*

Tabel 2: Dimensioner delstrækning 4

Udlægning af stentype I

På strækningerne ny st. 4.400-4.390 m og 4.290-4.280 m udlægges et 0,3 m tykt lag af stentype I i bunden. Ved udlægningen trækkes noget af grus materialet ca. 0,3 m op af skråningsanlægget. Forud for udlægningen afgraves vandløbsbunden med ca. 0,20 m. Ved hver delstrækning anvendes 5 m³ af stentype I, svarende til i alt 10 m³ af stentype I. Stenmaterialet udlægges varieret således det ikke fremstår som et glat tæppe.

På hver af strækningerne st. 4.180-4.080 m og 3.700-3.600 m etableres der 2 grusbanker af 10 meters længde efter samme princip som de ovenfor beskrevne. Den præcise placering af grusbankerne aftales med tilsynet, når det nye vandløbsprofil er etableres. Der anvendes i alt 20 m³ af stentype I til etableringen af de 4 grusbanker.

På strækningen st. 3.290-3.055 m udlægges der afslutningsvist ca. 15 m³ af stentype I. Stenmaterialet udlægges efter nærmere aftale med tilsynet. Stenmaterialet forventes udlagt som dels mindre grusbanker og strømkoncentratorer.

Udlægning af stentype II

I det nye forløb af Åsemosebækken udlægges der på delstrækning 2 og 4 enkelte større variationsskabende sten i vandløbsbunden (stentype II). Udlægningen foretages med udgangspunkt i 3-4 sten pr. 10 m vandløbsbunden, men må ikke fremstå symmetrisk. Der forventes anvendt ca. 20 m³ af stentype III.

Etablering af røroverkørsel

I forbindelse med forlægningen af Åsemosebækken skal der etableres 2 nye 6 m lange rørbroer. Rørbroerne forventes etableres i ny st. 3.509-3.515 m og 3.040-3.034 m, men skal aftales nærmere med lodsejere.

Tiltagene vil resultere i et mere naturligt, varieret og terrænnært forløb af Åsemosebækken. Herved vil være en mere naturlig interaktion mellem vandløbet og de ånære arealer. Det nye forløb vurderes at være en klar forbedring af de fysiske forhold i forhold til de nuværende forhold. Særligt vil udlægning af groft substrat være til gavn for smådyr, planter og fisk i vandløbet gennem forbedrede fysiske forhold og gydemuligheder. Det vurderes derfor, at de projekterede tiltag vil kunne medvirke til, at der i fremtiden opnås målopfyldelse for smådyr, fisk og planter.

Projektets parter

Ansøger:

- Assens kommune, Miljø og Natur. Att. Jannik Seslef.

- Lodsejere:

Ejer	Adresser
Hestehavegård-Bromgården ApS	Krengerupvej 92, 5690 Tommerup
Kurt Rasmus Knudsen	Grønnemosevej 6, 5690 Tommerup
Svend Erik Nielsen	Neversvej 38, 5690 Tommerup
Jørgen Bonde Ibsen	Skovsbovej 67, 5690 Tommerup
Henrik Solgaard	Søholm Parkvej 57, 5620 Glamsbjerg
Landbrugsstyrelsen	Nyropsgade 30, 1602 København V

Tabel 1: Lodsejere og adresser berørt af projektet

- Lodsejerne inden for vådområde afgrænsningen har deltaget i jordfordeling, som er afsluttet.

Kommunens bemærkninger

Vådområdet er et led i realiseringen af regeringens landbrugspakke med målet om at reducere kvælstof- og fosforudledningen til vandmiljøet.

Vådområdet vil bidrage med en reduktion af kvælstof- og fosforudledningen til Åsemosebækken og videre til Odense Å og Odense Fjord. Åsemosebækken er målsat med krav om økologisk god tilstand og tiltag i vandløbet i forbindelse med vådområdeprojektet medvirker positivt muligheden for målopfyldelse.

Grundet den generelle hævnning af det øvre grundvandsspejl vil store dele af området henligge vådt, og gradvist udvikle sig til fersk eng. For disse områder vurderes vandstandshævningen at være et positivt tiltag, som vil øge udbredelsen af arter knyttet til fersk eng.

I dele af projektområdet bringes drænsystemer til overrisling. Dette vil lokalt skabe fugtige zoner, som vil udvikle sig mod ny § 3-beskyttet natur. De nye naturområder forventes at blive værdifulde levesteder for bl.a. fugle og padder, og vil således medvirke til en øget heterogenitet samt sikre øvrig beskyttet natur og vandløb mod næringsstoffer fra drænvand fra omkringliggende marker.

Der er indgået aftale om opsætning af kreaturhegn og helårs afgræsning med Galloway kvæg, hvorved der skabes en mere knoldet og heterogen struktur i området, som vil være med til at øge diversiteten med tiden.

Kommunen vurderer samlet, at der vil kunne meddeles tilladelse til projektet. Vurderingen bygger på, at afvandingen uden for projektområdet ikke ændres, at eksisterende naturværdier på de arealer, der ændres til vådområde er begrænsede og uden særligt sjældne, truede eller sårbare arter. Den biologiske mangfoldighed i området vil kunne øges ved, at hele området

ekstensiveres, at der etableres våde biotoper med åbne temporære vandspejle og at området efterfølgende afgræsses.

Myndighedskrav

Realiseringen af projektet forudsætter godkendelse efter vandløbslovens kap. 6 om restaurering af vandløb og naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper. Desuden er der foretaget en screening iht. planlovens bestemmelser om VVM, og en vurdering af om projektet påvirker et Natura 2000-område væsentligt iht. bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Godkendelsens varighed

Arbejdet skal være udført senest 3 år fra godkendelsesdatoen. Hvis dette ikke er tilfældet bortfalder godkendelsen.

Lovgrundlag

Restaureringsprojektet behandles efter §§ 37 i vandløbsloven (LBK. 1217 af 25.11.2019) og Kap. 2 og 5 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v. (Bek. 834 af 27.06.2016).

Øvrig lovgivning

Assens Kommune har jf. § 21, stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven) (LBK 1225 af 25.10.2018) foretaget en screening af reguleringsprojektet. Restaurering af vandløb er omfattet af bilag 2, punkt 10f. Assens Kommune har på baggrund af VVM screeningen vurderet, at reguleringsprojektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt og at projektet derfor ikke er omfattet af miljøvurderingspligt.

Det ansøgte reguleringsprojekt vurderes til ikke at få nogen påvirkning af arter og/eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for nærmeste Natura 2000-område er- ”Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å” beliggende 3 km sydøst for projektområdet Såfremt Natura 2000-området vil blive påvirket er det Assens kommunes vurdering at projektet kun vil påvirke området positivt ved at reducere mængden af kvælstof til Lillebælt.

Projektets økonomi

Staten afholder alle udgifter i forbindelse med vådområdeprojektet.

Assens Kommune afholder udgifter i forbindelse med regulering opstrøms vådområdet.

Høring, justering og tidsplan

Reguleringsprojektet har været fremlagt i offentlig høring i 4 uger fra d. 25. marts 2021 til den 20. maj 2021, jf. §15 i bekendtgørelse om Vandløbsregulering og -restaurering mv. (BEK nr. 834 af 27. juni 2016). Samtidig blev der søgt indhentet udtalelser fra interesserede myndigheder og klageberettigede organisationer.

Der er indkommet et høringssvar fra Fiskeristyrelsen, som ikke har medført et behov for justeringer i projektforslaget, men som skærper opmærksomheden på nedenstående:

- Fiskeristyrelsen anbefaler, at følge DTU Aquas anbefalinger til restaurering af vandløb, herunder udlægning af den rette mængde materialer til sikring af målopfyldelse samt opmærksomhed på, at ekstraordinær oversvømmelse af vandløbsnære arealer kan medføre iltvind nedstrøms projektområdet.

Assens kommune vurderer herefter, at projektet skal fremmes, og der kan meddeles godkendelse efter vandløbsloven samt naturbeskyttelsesloven. Anlægsarbejdet udføres efter klagefristens udløb, forventet medio august 2021. Tilladelsen er gældende i 3 år, hvorefter godkendelsen bortfalder.

Tilladelsen gives med følgende vilkår:

- Projektet gennemføres som beskrevet i ovenstående
- Ved anlægsarbejdet skal det sikres, at sediment fra brinker og tilstødende terræn ikke skylles ned i vandløbet
- Hvis der under anlæggets udførelse findes spor af fortidsminder eller skjulte kulturspor, standses arbejdet og bygherre kontaktes med henblik på orientering af Odense Bys Museer.

Klagevejledning

Vandløbsmyndighedens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden for de fastsatte 4 ugers klagefrist jf. vandløbslovens §§ 80 og 81 og naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klageberettigede er adressaten for afgørelsen samt enhver, som har en individuel, væsentlig interesse i sagen samt klageberettigede myndigheder, foreninger og organisationer jf. vandløbslovens § 84.

Sags id. 18/8126 bedes anvendt ved alle henvendelser.

Klager indgives via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. hvis du er en borger og 1.800 kr. hvis det er en virksomhed eller organisation du klager for. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvis medhold i din klage. Miljø- og Fødevareklagenævnet påbegynder ikke behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. I vejledningen på nævnets hjemmeside – www.naevneneshus.dk – kan du læse mere om gebyrordningen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene inden 6 måneder, regnet fra samme dato som klagefristen.

Afgørelsen offentliggøres på Assens Kommunes høringsportal på: <http://www.assens.dk/>

Hvis du har spørgsmål til ovenstående så er du velkommen til at ringe på tlf. 24904463 eller skrive på e-mail: jases@assens.dk

Venlig hilsen

Jannik Seslef
Projektleder

Kopi sendt til:**Lodsejere:**

Ejer	Adresser
Hestehavegård-Bromgården ApS	Krengerupvej 92, 5690 Tommerup
Kurt Rasmus Knudsen	Grønnemosevej 6, 5690 Tommerup
Svend Erik Nielsen	Neversvej 38, 5690 Tommerup
Jørgen Bonde Ibsen	Skovsbovej 67, 5690 Tommerup
Henrik Solgaard	Søholm Parkvej 57, 5620 Glamsbjerg
Landbrugsstyrelsen	Nyropsgade 30, 1602 København V

Myndigheder og foreninger:

- Odense Bys Museer, Overgade 48, 5000 Odense C.
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K.
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen v/ Toni Reese Næsborg.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Assens v/ Sven Rask
- Friluftsrådet, Scandiegade 13, 2450 København SV.
- Friluftsrådet Sydfyn v/ Per Brunsgaard
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
- DOF-Assens lokalafdeling v / Kirsten Pedersen
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten.
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Vandområdedistrikt 9, v/ Søren Knappe
- Dansk Møllerforening, Grubbemøllegården 8a, 5600 Faaborg
- Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, Fiskeriinspektoratet Øst afd. Kolding, Eltangvej 230, 6000 Kolding.
- Landbrug og Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V